

ПРАВОТВОРЧІСТЬ, ЯК ВАЖЛИВА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ

Андрій Васильович МАРТИНЮК,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0006-1570-2998>*

Забезпечення територіальної оборони Національною гвардією України знаходить своє відображення у низці форм, серед яких особливе місце відводиться нормотворчості. Взагалі, нормотворчість, це одна з форм діяльності держави в особі компетентних органів, установ та організацій, які уповноважені в передбачених законом випадках готувати, видавати або вдосконалювати нормативно-правові акти. Соціальне призначення правотворчості полягає у встановленні певних стандартів, вимог до правової поведінки учасників суспільних відносин, які (з позиції суспільства) є припустимі, бажані або необхідні (обов'язкові чи заборонені) [1, с.152]. К.Г. Волинка з приводу нормотворчості зазначає, що традиційно вона розглядається як організаційно оформлена процедурна діяльність державних органів зі створення правових норм чи з визнання правовими вже сформованих, діючих у суспільстві правил поведінки [2, с.125]. Правотворчість, на думку К. Г. Волинка, – це процес пізнання і оцінювання правових потреб суспільства і держави, формування і прийняття нормативних актів уповноваженими суб'єктами в межах відповідних процедур. У правовій сфері суспільства правотворчість, наголошує дослідниця, займає центральне місце. Це пояснюється тим, що саме правотворчість дає життя праву, правовому регулюванню в цілому. Правотворчість — початкова ланка правового регулювання. При цьому основним імпульсом до створення закону або іншого нормативного акта виступає суспільно значуща проблема, невирішене питання, яке має значення для великої кількості людей і для держави в цілому. Завдання нормотворця полягає в тому, щоб своєчасно, точно й адекватними правовими засобами відреагувати на це, обираючи такий варіант регулювання, який би найбільшою мірою відповідав інтересам суспільства та держави, сприяв би прогресу суспільства, враховував би всю сукупність факторів суспільного розвитку — економічних, політичних, соціальних, національних, ідеологічних та зовнішньополітичних. Адже за результатами правотворчої роботи оцінюється держава в цілому, ступінь її демократичності та цивілізованості [2, с.125].

С. М. Гусаров, аналізуючи проблематику поняття та сутності правотворчості, доходить висновку, що правотворчість є результатом об'єктивного розвитку суспільних відносин, безпосередньо спрямованим на їх врегулювання. Мета, зміст і результати правотворчої діяльності обумовлюються різного роду факторами, які існують в суспільстві, в його різних сферах, серед яких: рівень розвитку державно-правових інститутів, правова культура

населення, форма державного устрою, правління та режиму, характер ментальності суспільства тощо. Правотворчість, на думку науковця, – це діяльність державних та недержавних органів, підприємств, установ чи організацій (або всього народу, територіальних громад), яка спрямована на закріплення (встановлення) у нормативних актах обов'язкових для виконання правил поведінки, які являють собою втілення волі народу, з урахуванням вимог соціального прогресу [3, с.58].

К. М. Глуховеря визначає правотворчість органів публічного управління – це діяльність уповноважених органів, пов'язана зі створенням, зміною чи припиненням правових норм, які регулюють певну сферу суспільних відносин. Адміністративна правотворчість публічної адміністрації втілюється у формі прийняття нормативних актів. Метою такої правотворчості, зазначає К. М. Глуховеря, є створення актів, за допомогою яких реалізуються і забезпечуються права, свободи та інтереси осіб у сфері публічно-правових відносин. Завдяки правотворчості держава реалізує свої функції з управління різними сферами суспільного життя. В основі правотворчої форми правової діяльності лежить постійний процес оновлення правових норм, який в ідеалі має відповідати сучасному рівню суспільних відносин, сприяти їх прогресивному розвитку та ефективному здійсненню функцій держави [4, с.192]. Правотворча діяльність, підкреслює науковець, має виключне значення у діяльності публічної адміністрації, адже від такої діяльності залежать позитивні результати існування України, як демократичної та правової держави, її розвиток і цивілізованість. В цілому результати правотворчості відображають загальну уяву про стан демократії та законності в країні [4, с.192].

Отже, правотворчість – це форма владної діяльності уповноважених суб'єктів, яка спрямована на створення і підтримку в актуальному (тобто відповідному нагальним потребам і запитам суспільного життя, а також пріоритетам його подальшого вдосконалення та розвитку) стані юридичних матеріальних і процедурно-процесуальних правил (або норм) суспільного життя. Саме завдяки правотворчості, перш за все, формується юридичний простір, в якому виникають, реалізуються, змінюються та припиняються суспільні відносини а також інші форми і способи здійснення суб'єктами своїх прав, свобод і обов'язків. Це, звичайно ж, у повній мірі стосується і забезпечення територіальної оборони НГ України, яка хоча й у обмеженому вигляді, втім також залучена до процесу нормотворчості, в ході якого встановлюються, вдосконалюються, змінюються правові засади організації та здійснення зазначеної територіальної оборони. Внесок Нацгвардії у забезпечення територіальної оборони, який вона здійснює у формі участі у правотворчій діяльності, полягає у тому, що головний орган військового управління Національної гвардії України уповноважений на:

- узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, та розроблення пропозицій щодо вдосконалення цього законодавства, розробку і подання в установленому порядку на розгляд Міністрові внутрішніх справ України проекти законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України з питань діяльності Національної гвардії України;

- розробку та подання на розгляд Міністрові внутрішніх справ України проекти актів Міністерства внутрішніх справ України, що стосуються діяльності Національної гвардії України [5].

Тож, Національна гвардія України, в особі її компетентних органів і посадових осіб, хоча безпосередньо і не приймають законів, втім мають можливість впливати на зміст положень законодавчих і підзаконних (зокрема відомчих) нормативно-правових актів через: здійснення законопроектної роботи, аналізу стану правозастосовної практики у відповідній сфері і підготовки у зв'язку із цим відповідних пропозицій та рекомендацій щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства з питань територіальної оборони.

Список використаних джерел:

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 240 с.
3. Гусаров С. М. Поняття та сутність правотворчості в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 55-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Purch_2015_2_17
4. Глуховеря К. М. Адміністративна правотворчість в діяльності публічної адміністрації: сутнісна характеристика. *Аналітично-порівняльне правознавство* : електронне наукове фахове видання. 2022. № 4. С. 191-194. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267548/263371>
5. Питання головного органу військового управління Національної гвардії України: Указ Президента України від 28.03.2014 р., № 346/2014. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/346/2014>